

## MOTORSEGLARE

### KRONAN FRÅN HAMBURGSUND

Efter 19 månaders militärtjänst mönstrade Hjalmar Martinsson på jakten Kronan från Hamburgsund, ägd av Johan Nestor Larsson, med Allan Larsson-Westheden som skeppare.

Den 60 ton lastdryga Kronan kom under kriget att i huvudsak segla på Norge. Man köpte islaster, som sedan såldes på olika ställen längs kusten, mestadels i Göteborg, där köparen hette Almqvist.

Det var inte islasterna som gjorde Kronan känd utan den humanitära insatsen som båtens två man utförde under kriget.

Allan och Hjalmar var då unga, men kom att göra en insats för de ockuperade i Norge.

Matbristen i Norge gjorde att man kom igång med att byta mat mot olja. Till en början tog norrmännen betalt i pengar, men sedan var det bara mat och andra varor som gällde.

– En gång köpte vi två grisar på Tjörn minns Hjalmar Martinsson, nu pensionär i Lysekil.

Grisarna slaktades, saltades och lades i två tomma silltunnor f.v.b. till Norge.

Kläder, skor och radioapparater var andra bytesobjekt.

På det sättet kunde Hjalmar och Allan skaffa riktig bränsleolja till sin egen båt. En del såldes till fiskarna på bohuskusten.

Tullen kände till att motorseglarna till sist bunkrade över olja till fiskebåtarna.

### FLYKTINGAR

Kronan hade många flyktingar, ofta norrmän som var hotade till livet av Gestapo. En gång tog man ombord tre man i Oslo.

Hjalmar berättar:

– På kvällen gick vi söderut i fjorden, men tvingades in till Dröbak för dåligt väder. Där gick Allan iland och fick extra matranson som också räckte till norrmännen ombord.

Nästa dag var det fint väder när Kronan gick mot Bohuslän.

På norskt vatten såg vi en snabb racer komma mot oss. I Kronans styrhytt stod de tre flyktingarna. En gömde sig i maskin och två hasade sig över däck och ner i skansen, där de gömde sig i skåp.

Tyskarna kom och ville titta i lastrummet som var tomt. Därefter lämnade de Kronan.

Vi gick in till Saltbacken, där vi satte iland norrmännen, som sedan hörde av sig att de kommit till Stockholm, för dit skulle alla flyktingar.

Norrmännen glömde sina väskor, som Allan skickade senare. För detta dömdes han till dagsböter för brott mot införsellagen.

Vid ett annat tillfälle fick Kronans folk besked att gå till Fredrikstad och ta ombord en flykting. Denne hade sedan några dagar gömt sig i ett skogsområde.

Kronan kom till Strömstad när det var ljust, och även om tullarna var bra, så behövde de inte se allt tyckte Allan och Hjalmar. Norrmannen rullades in i storseglet, som beslogs på bommen. Tullen kom ombord och hittade inte norrmannen.

Fram på kvällen rullade man ut seglet, och en stund senare tog Allan och norrmannen tåget till Göteborg, medan Hjalmar tog Kronan till hemmahamnen.



*Hjalmar Martinsson, Hamburgsund, nu boende i Lysekil  
hörde till de svenska sjömän som fick sitta på Grini.*